

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/699/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114212123
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová-Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4114212123.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovvej a sudkýň Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s. r. o., so sídlom Příkop 843/4, Brno- Zábřovice, Česká republika, IČO: 26 429 705 proti žalovanému: Z. S., bytom F. Q. XX, o zaplatenie zmenkového 199 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 28. júna 2016 č. k. 9C/61/2014-59 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil čl. 2 písm. a/, čl. 3 ods. 1 a 3 Smernice 93/13/EHS, čl. I § 10, § 11 ods. 1, § 17, § 48 ods. 1, § 75, § 77 ods. 1, 2 zákona č.191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 25 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3 a ods. 5, § 54 ods. 1, 2, § 101 Občianskeho zákonníka, čl. 3 Nariadenia č. 861/2007, § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Z obsahu zmenky č. 4033151 súd zistil, že žalovaný vystavil dňa 27. 06. 2009 v H. zmenku na zmenkovú sumu 199 eur s tým, že za ňu zaplatí pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava 1, Oddiel: Sro, vložka číslo 23636/B zmenkovú sumu: 199 eur a zmenkový úrok 0,25% denne od dátumu začiatku úročenia: 21. 10. 2009. Zmenka bola splatná: POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Pribinova 25, 811 09 Bratislava, vystavená "bez protestu" a "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". Veriteľ následne indosoval zmenku na žalobcu. Zo spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 7Er/907/2010 bolo zistené, že právny predchodca žalobcu, t. j. spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o., si v predmetnom exekučnom konaní uplatnil nárok na vymoženie pohľadávky na základe exekučného titulu - rozsudku rozhodcovského súdu, ktorý bol vydaný na základe úverovej zmluvy č. 4033151 (podpísanej v rovnaký deň ako zmenka č. 4033151, ktorá bola vystavená práve na zabezpečenie spotrebiteľského úveru z danej zmluvy). Vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi vystavil dlžník (vystaviteľ) zmenku (mal vystaviť dve zmenky), v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite, zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh. V predmetnom exekučnom konaní došlo k zamietnutiu žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a následne

k zastaveniu exekučného konania. Súd po vykonanom dokazovaní a zhodnotení jeho výsledkov dospel k záveru, že žaloba žalobcu je nedôvodná a túto je potrebné v rozsahu, v akom ju žalobca ďalej uplatňoval po čiastočnom späťvzati žaloby, zamietnuť. Žalobca si uplatnil nárok vyplývajúci zo zmenky, ktorú žalovaný podpísal, teda vystavil pre úver, ktorý si bral od právneho predchodcu žalobcu. Zmenka tak bola vystavená na krytie peňažných prostriedkov veriteľa v prípade neuhrádzania dlhu žalovaným, pričom suma poskytnutého úveru bola 300 eur a priamo na zmenke už táto suma predstavovala takmer dvojnásobok. Súd vzhľadom na spotrebiteľský vzťah ex offa skúma nekalosť zmluvných podmienok v týchto spotrebiteľských zmluvách podľa vnútroštátnych právnych predpisov (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a aj noriem európskeho spotrebiteľského práva (smernica Rady č. 93/19/EHS zo dňa 05. 04. 1993). Aj v tomto konaní bol súd povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Z činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o., v prospech ktorého žalovaný zmenku vystavil a ktorý predmetnú zmenku od žalovaného prijal, sa zaoberá aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské/iné úvery. Preto si súd zabezpečil a vykonal dôkaz oboznámením spisu sp. zn. 7Er 907/2010, z ktorého zistil bližšie skutočnosti týkajúce sa zmluvného úverového vzťahu. Podľa procesných pravidiel nariadenia č. 861/2007 v čl. 9 ods. 1 sa ustanovuje, že súd určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s ustanovením čl. 19 nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o prejednací zásadu podľa § 120 ods. 1 OSP, súd zdôraznil, že povinnosťou súdu je ex offa skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie nariadenia č. 861/2007 nevylučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je žalovaný prípadne nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti žalovaného konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offa preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Cieľom nariadenia č. 861/2007 je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve (Zmluva o fungovaní Európskej únie, Charta základných práv Európskej únie). Súd preto dospel k záveru, že aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offa na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21.3.2012). Práve pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať ustanovenie tretej vety § 120 ods. 1 OSP, teda výnimku z prejednávacej zásady. Súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať platnosť predmetnej zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitímáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. V prípade zistených nedostatkov je súd povinný konštatovať rozpor práv uplatnených zo zmenky so zákonom, čím napĺňa príkaz vyplývajúci z ochrany práv spotrebiteľa. Podľa konštantnej rozhodovacej praxe súdu je v rozpore s dobrými mravmi účel týchto zmlúv, vzhľadom k neprimerane vysokému poplatku za spracovanie a uzatvorenie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, i neprimerane vysoký úrok. Skutočnosť, že zmluvy sa priečia dobrým mravom spôsobuje ich absolútnu neplatnosť, v dôsledku čoho nemôžu byť platné ani vystavené zmenky, ktoré zabezpečujú hlavný záväzkový vzťah, čo korešponduje aj s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom SR zo dňa 06.05.2008 v konaní pod sp. zn. 4Obo/161/2007, z ktorého vyplýva, že z neplatnej úverovej zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, ktorá sa tak prieči dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku, nemôže vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. Okrem toho súd v obdobných veciach posúdil aj dohodu o vyplňovaní práve zmenky obsiahnutú vo všeobecných obchodných podmienkach, ako nie individuálne dojednanú podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa a jej neplatnosť podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Keďže predmetom tejto spotrebiteľskej zmluvy bolo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov veriteľom - právnym predchodcom žalobcu, ide o spotrebiteľský úver, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľskom úvere

v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. V danej veci bola zmenka vystavená ako zabezpečovacia zmenka na zabezpečenie nároku veriteľa zo zmluvy o úvere, ktorého výška bola 300 eur, a teda maximálna zmenková suma pozostávajúca zo spotrebiteľského úveru a príslušenstva mohla byť maximálne 390 eur (suma istiny poskytnutého úveru + maximálne 30% istiny). Pretože zmenková suma bola v čase vyplnenia 529 eur, je vyplnená v rozpore so zákonom a súd ju z dôvodu rozporu s dobrými mravmi považoval za neplatnú. Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplývajú. Žalobca a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Okrem toho vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, si žalovaný bez akýchkoľvek pochybností zhoršil svoje zmluvné postavenie. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke nezohľadňujúce právne predpisy na ochranu spotrebiteľa odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto je absolútne neplatné podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Súd poukázal aj na právne závery vyslovené v obdobnom spore vyslovené v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/281/2015. V danom prípade pre vydanie akéhokoľvek rozhodnutia je nevyhnutné zistiť skutkový stav veci ako výsledok dokazovania a je vecou súdu, ktoré skutkové zistenia ďalej využije. Súd týmto spôsobom postupoval, zároveň v súlade so spoločným stanoviskom občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 10. 2015. V neposlednom rade súd skúmal obligatórne aj včasnosť uplatnenia nároku žalobcu, t. j. či nedošlo k premlčaniu uplatneného nároku, keďže s ohľadom na ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa nie je potrebné, aby sa žalovaný ako spotrebiteľ premlčania sám dovoľával. Právny predchodca žalobcu uzatvoril so žalovaným dňa 24. 06. 2009 zmluvu o úvere, ktorú súd vyhodnotil ako neplatnú, a teda si svoje právo mohol prvý krát na súde uplatniť dňa 24. 06. 2009. Pretože ide o spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 402/2013 - 10 zo dňa 19.06.2013 použijú aj citované ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní a s ohľadom na skutočnosť, že žaloba bola podaná na súde až dňa 17. 04. 2014, t. j. po uplynutí troch rokov, je žalovaná suma premlčaná, na čo súd prihliadol zo zákona. Keďže toto právo nemožno žalobcovi v súdnom konaní priznať, súd jeho žalobu ako premlčanú zamietol. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 OSP, v danom prípade však súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal, aj keď mal v konaní plný úspech, nakoľko mu žiadne trovy v konaní doposiaľ nevznikli

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, odôvodniac ho tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, strane sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd uvádza, že vo veci vykonal dokazovanie s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalším listinnými dôkazmi. Žalobca a ani žalovaný však takéto dokazovanie nenavrhl. Podľa § 120 OSP dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených stranami a vykonáva len tie dôkazy, ktoré strany navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb. dokázal svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli námietky a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci preto súd mohol a mal rozhodnúť o

práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Žalovaný mohol v zmysle čl. 5 ods. 3 a ods. 6 nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojím konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dotazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil žalovaného v tomto konaní. Súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou Pohotovosť, s. r. o. uzatvorili zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania je zabezpečovacou zmenkou, a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jednej zo strán. Súd tieto nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Takéto skutočnosti nemožno považovať za nesporné. Žalovaný, ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Ak súd svoje rozhodnutie založil na týchto nesporných skutočnostiach, toto rozhodnutie je postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Prvoinštančný súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvoinštančný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zák. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka, a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22. októbra 2008. Z uvedeného vyplýva, že je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu aj iniciatívu na seba prevzal súd a suploval aktivitu žalovaného. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 OSP, súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22. 08. 2002 sp. zn. 25Cdo 1839/2000. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku. Uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Ďalej poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013. Uviedol, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala použitie blankozmeniek. S poukazom na stanovisko NS SR mal za to, že zmenka je cenným papierom a jej úprava je regulovaná výlučne zákonom č. 191/1950 Zb. Uvedené platí aj pre dohodu o vyplnení zmenky v tom zmysle, že akonáhle je zmenka vyplnená v súlade s touto dohodou, zmenka je úplná. Najvyšší súd SR vo svojom stanovisku 93/2015 Zb. stanovisk MS a súdov SR vychádza vo svojich úvahách z viacerých nepravdivých premís. Poukázal pritom na rozhodnutia Oberster Gerichtshof- najvyššieho rakúskeho súdu v civilných veciach. Dôkazom toho, že zmenka vystavená a prijatá veriteľom v spotrebiteľskom vzťahu pri porušení zákazu zaviazat dlžníka vystavením takejto zmenky je iba skutočnosť, ktorú musí namietat dlžník, je dôvodová správa k nemeckému návrhu zákona o spotrebiteľskom úvere, ktorý nadobudol účinnosť od 01. 01. 1991 a slovenská právna úprava

zákazu zabezpečovať zmenkami spotrebiteľské úvery nad určitú sumu je prevzatím tejto nemeckej úpravy. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

3. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

4. Žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného zaplataenia zmenkovej sumy 199 eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne z jednotlivých súm a za obdobia špecifikované v žalobe, 6 % ročného úroku zo zmenkových súm špecifikovaných v žalobe, zmenkovej odmeny 1,76 eura a náhrady trov konania. Podaním zo dňa 21. 12. 2015 vzal žalobca žalobu v časti zaplataenia zmenkového úroku 0,19% denne späť. Uznesením zo dňa 25. 02. 2016 č. k. 9C/61/2014-52 súd konanie v časti o zaplataenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zastavil. Následne napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

5. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákona aj na konania začaté predom dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Podľa § 379 CSP odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadu, ak
a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý,
b) Ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len n niektorý zo subjektov,
c) Určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi s stranami vyplýva z osobitného predpisu.

9. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

10. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

11. Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu a z dôvodov uvedených žalobcom v odvolaní dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, pričom v odôvodnení rozhodnutia dal odpovede a riadne odôvodnil všetky pre posúdenie veci podstatné skutočnosti a to i tie, ktoré žalobca uvádzal v odvolaní, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 387 ods. 2 CSP odkazuje. Na potvrdenie správnosti záverov súdu prvej inštancie a k námietkam uvedeným v odvolaní žalobcu odvolací súd uvádza, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je dostatočne odôvodnené a preskúmateľné, preto námietka žalobcu ohľadne nedostatočného odôvodnenia je nedôvodná.

12. Žalobca sa v odvolaní zameral predovšetkým na zdôraznenie platnosti príslušnej zmenky a jeho námietky boli prejavom snahy o nepripustenie akéhokoľvek súdneho prieskumu okolností vzniku zmenky a vykonania dokazovania v tomto smere. Odvolací súd sa s argumentáciou žalobcu, spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov nestotožnil. Predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídliaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky

uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného nariadením. Článok 4 nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Odvolací súd však dospel k záveru, že cieľom nariadenia nie je obmedziť súdy pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Znenie článku 4 nariadenia nemožno preto vykladať tak, že by na základe neho nemal súd k dispozícii iné dôkazné prostriedky než príslušné tlačivá a nemal by ani možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi. Z čl. 8 a 9 tohto nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi, ak nie je ustanovené inak, procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z čl. 19 nariadenia.

13. Občiansky súdny poriadok, účinný do 30. 06. 2016, v zmysle ktorého súd prvej inštancie postupoval, dôkaznú povinnosť upravoval v ustanovení § 120, ktoré umožňovalo súdu výnimočne vykonať aj iné než účastníkmi navrhnuté dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu spojených so spotrebiteľskou úverovou zmluvou. S ohľadom na výnimočnosť spotrebiteľského vzťahu a potreby súdnej ochrany spotrebiteľa súd prvej inštancie správne skúmal charakter tohto vzťahu. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy o úvere bola obsiahnutá v Zákone o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere v danej veci bol preukázaný bez akýchkoľvek pochybností. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je, že sú väčšinou pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom žalobcu túto charakteristiku spĺňa, pričom súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné úverové podmienky, ktoré žalovaný nemohol ovplyvniť, lebo boli vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Dodávateľ mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania nebolo preukázané, že úver bol poskytnutý žalovanému na výkon zamestnania. V prípade pochybnosti účelu poskytnutia spotrebiteľského úveru, a teda dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy má dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Dôkaznú povinnosť si žalobca v danej veci nespĺnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom žalobcu, podľa ktorého bolo potrebné pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vychádzať výlučne z predloženej zmenky, predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru síce používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 tejto smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Hlavným rizikovým prvkom potom v danej veci je z pohľadu ochrany spotrebiteľa abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je, vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora EÚ neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, išlo by o podstatné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Napriek abstraktnému charakteru zmenky už ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere bolo v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom.

Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciú zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku, napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera bolo zhoršené postavenie žalovaného. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná. Na takomto závere nič nemení ani skutočnosť, že vnútroštátna právna úprava platná do 31. 12. 2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, pretože keďže zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovaného ako zmenkového dlžníka a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, je nepoužiteľná. Z uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že z takejto zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

14. Na záver odvolací súd ešte dodáva, že vzhľadom na odlišnú rozhodovaciu činnosť v týchto veciach súdov v rámci Slovenskej republiky sa na NS SR dňa 20. októbra 2015 uskutočnilo spoločné zasadnutie občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa zaoberalo posúdením otázok súvisiacich s prejednávanou vecou, pričom podľa stanoviska z tohto zasadnutia, ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje. Odvolací súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku zohľadnil aj záver spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zaoberajúceho sa posúdením otázok súvisiacich s prejednávanou vecou.

15. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému síce vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, avšak keďže mu žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, odvolací súd rozhodol, že žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva. Odvolací súd síce v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 CSP mal rozhodovať len o nároku na náhradu trov konania, ale keďže v takom prípade by o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozhodnutia musel rozhodovať podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie, aj keď už v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo zrejmé, že žalovanému žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, preto v záujme, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá v zmysle čl. 17 CSP rozhodol, že žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).